

In samenwerking met ForFarmers beschrijft Veeteelt welke maatregelen de kwaliteit van het grasland echt verbeteren en wat ze opleveren.

Kosten van gras doorzaaien binnen één groeiseizoen terug te verdienen

Wie doorzaait, zal meer oogsten

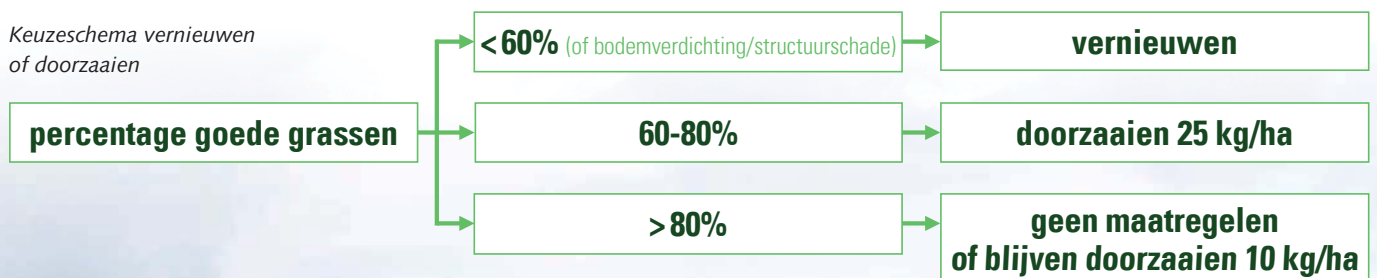
De kwaliteit en de ruwvoeropbrengst van grasland zijn belangrijker dan ooit. Ook binnen de krappe bemestingsnormen kunnen de meeste bedrijven de ruwvoeropbrengst nog aanzienlijk verhogen. Een kritische blik op de grasmat én de juiste maatregelen helpen om de kwaliteit en opbrengst te verhogen.

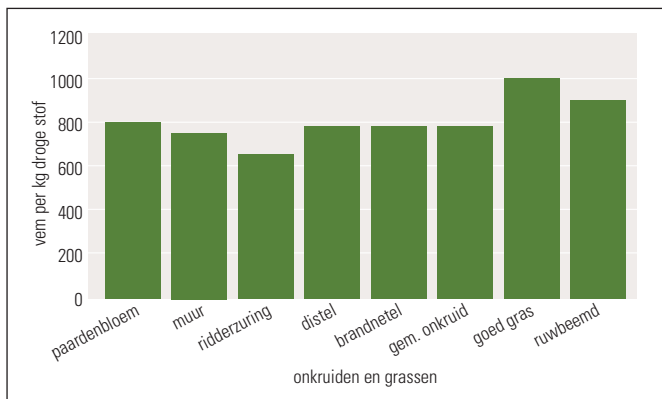
Wat win je als veehouder door de kwaliteit van het grasland te verbeteren? Aan de hand van concrete praktijkvoorbeelden is daar gemakkelijk een berekening op los te laten. In Gelderland nemen bijvoorbeeld ruim 250 bedrijven deel aan Vruchtbare Kringloop Achterhoek (VKA). Dat is een meerjarig project waarin melkveehouders werken aan op-

timalisatie van de mineralenbenutting. Afgelopen seizoenen was er binnen dit project een verschil in grasopbrengst van 5 ton droge stof per hectare tussen de 25 procent laagst scorende en 25 procent hoogst scorende bedrijven (zie tabel 1). Vertaald naar een bedrijf met 50 hectare grasland, is dat een verschil van 250 ton droge stof, een hoeveelheid waarvan meer

dan 250.000 kg melk te produceren is. De impact van goed grasland op het bedrijfsresultaat is daarmee substantieel. Thijs Braam, marketingmanager plant bij ForFarmers, geeft nog een ander voorbeeld om dit te illustreren. 'Het verschil in voederwaarde tussen goed en slecht gras is al snel 100 vcm per kg droge stof. Stel: de opbrengst is 8000 kg droge stof

Keuzeschema vernieuwen of doorzaaien

Figuur 1 – Verschillen in vem-waarden bij grassen en onkruiden (bronnen: Dow Agrosiences en Barenbrug)

Ruwbeemd (links) en Engels raaigras

per hectare met een voederwaarde van 880 vem per kg droge stof. Wanneer je een opbrengstverbetering van 2 ton droge stof per hectare realiseert in combinatie met een voederwaardeverbetering van 100 vem per kg droge stof, dan levert dat per hectare 430 euro per jaar extra op.' Thijs Braam wijst op de voederwaardeverschillen in tabel 1. 'Goed gras heeft 1000 vem per kg droge stof, maar percelen met veel muur en zuring zullen het gemiddelde vem-gehalte flink laten dalen.' Ook realiseren de bedrijven uit de VKA die een hogere drogestofopbrengst hebben, een betere N-efficiëntie. Braam: 'Stikstofverliezen kunnen veehouders zich in deze tijd niet meer permitteren. Elke kilo stikstof moet worden omgezet in gras en elke kilo gras moet uiteindelijk melk worden. Dat lukt alleen met goed graslandbeheer.'

Witte voetjes tellen

Werken aan beter grasland begint met het beoordelen van de kwaliteit van de percelen. Op het eerste gezicht is niet te zien of de grasmatt goed of slecht is: goed gras is groen, slecht gras ook. 'Voor een goede beoordeling zul je regelmatig door de weide moeten lopen', zegt Paul Hannink, ruwvoerspecialist bij ForFarmers. 'Trek op verschillende plekken wat gras omhoog en bekijk het voetje van de grassen. Gewenste grassen, zoals Engels en Italiaans raaigras en rietzwenk, hebben een rood voetje, de meeste ongewenste grassen hebben een wit voetje. Alleen het gewens-

te gras timothee heeft ook een wit voetje.' Een tweede beoordelingscriterium is de dichtheid van de zode, te zien aan het aantal open plekken en de hoeveelheid gewenste grassen per handpalm. Zo geldt bij Engels raaigras als vuistregel: één goede spruit per handpalm. Open plekken zijn vaak het gevolg van te zware snedes. Hannink: 'Je hebt dan te maken met te lang gras dat doodgaat en waar onkruid voor in de plaats komt. Dit zorgt voor een holle zode en een lage dichtheid van goed gras.'

Vernieuwen of doorzaaien?

De verhouding witte en rode voetjes en de dichtheid van gras laten zien hoe het met de kwaliteit van de grasmatt is gesteld. Bij meer dan 80 procent goed gras is ingrijpen niet nodig of om de kwaliteit op peil te houden kan jaarlijks met 10 kg graszaad per ha worden doorgezaaid. Bij minder dan 80 procent goed gras is het de vraag of je kunt volstaan met doorzaaien of dat vernieuwen van de grasmatt noodzakelijk is. Hannink vertelt: 'Als vijf op de tien polletjes witte voetjes hebben en er zijn open plekken in het gras, dan hebben slecht gras en onkruid de overhand gekregen. Vernieuwen is dan de enige optie. Doorzaaien werkt in deze situatie meestal contraproductief. Deze percelen bevatten namelijk vaak kweek wat bij doorsnijden alleen maar erger wordt.'

Voor zandgrond geldt dat vernietigen (scheuren en/of vernieuwen) alleen mag voor eind mei, vrijstellingen uitgezonderd. 'In dat geval is het advies om het perceel in de vruchtwisseling op te nemen. Het beste is om het perceel vroeg in

het voorjaar dood te spuiten en vervolgens in te zaaien met een vroeg maisras. Na de oogst van de mais is het perceel eind september, begin oktober weer vrij om opnieuw in te zaaien met gras', adviseert Hannink. De temperatuur en vochtigheid van de bodem zijn dan het meest ideaal voor het kiemen van het graszaad. Doorzaaien is de beste optie bij 60 tot 80 procent goed gras. Ook hiervoor is het najaar vaak de beste periode. Essentieel is dat het graszaad alle kans krijgt om goed te kiemen. Hannink: 'Maai het perceel voorafgaand aan het doorzaaien met een korte stopplengte, van 4 cm, en ga er vervolgens met de wiedeeg doorheen. Door korter maaien en het opener maken van de zode, krijgt het nieuwe graszaad meer kans. Voor het doorzaaien zijn speciale grasmengsels op de markt.'

Doorzaaien rendeert snel

De kosten voor wiedegeen, doorzaaien en graszaad bedragen grofweg rond de 200 euro per hectare stelt Hannink. Bij een verhoging van de drogestofopbrengst met 2 ton per hectare en een verbetering van de voederwaarde met 100 vem zijn die kosten al in één seizoen ruim terugverdiend. Bovendien gaat doorzaaien verdere achteruitgang van de grasmatt tegen en krijgt de kwaliteit met genetisch beter nieuw gras een extra impuls.

Ruwvoerspecialist Paul Hannink kijkt hiernaast ook vanuit een ander perspectief naar investeren in de kwaliteit van de grasmatt. 'Grasland is je duurste productiemiddel. Daar kun je maar beter heel goed voor zorgen.'

Tabel 1 – Gemiddelde opbrengsten per hectare grasland over de jaren 2013, 2014 en 2015 (bron: Vruchtbare Kringloop Achterhoek)

	kg droge stof	kvem	kg stikstof	kg fosfaat
gemiddeld	11.015	10.580	300	95
25% hoogste	13.681	10.418	369	118
25% laagste	8.549	9.922	235	73
verschil hoogste/laagste	5.132	496	134	45

